

ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ ਬਿਨਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(20) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ, ਨਿਲਾਮੀ ਸਮੇਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੋਲੀ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ। 23.60 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁ. 17.62 ਕਰੋੜ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 34.15 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਕੁਇਟੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(21) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਮਾਨਯੋਗ ਜੀ ਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਐਮ ਐਲ ਕੌਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਮਹਿੰਦਰ ਲਾਲ ਸੰਧੂ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ,
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1993 ਦਾ CWP ਨੰ. 4794

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227 - ਮਿਆਦ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ -
ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1965 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ - ਨਿਯਮ 1979 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜੋ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਾਲਾ ਅਹੁਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ 1979 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਕਾਡਰ ਪੋਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 1979 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

ਅਹੁਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨਕਾਡ ਲਾਲ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਐਮ.ਜੇ.ਐਸ.ਸੇਠੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਏ.ਜੀ.: ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੀ.ਐਸ.ਪਟਵਾਲੀਆ ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਐਸ.ਸਿੰਘਵੀ, ਜੇ.

(1) Theiiy ਸਿਰਫ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਹੈ; ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

ness or mala jides.

(2) ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਲਾਲ ਸੰਧੂ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ, 6 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਗਰੇਡ-2 ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਰੱਕੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ, 1 ਜਨਵਰੀ, 1987 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 26 ਜੁਲਾਈ, 1991 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਈ, 1992 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1 ਸਾਲ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ 5 ਜੁਲਾਈ, 1991 ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਹੋਲ-ਸੇਲ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, - ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ। ਮਿਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ 16 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ P4 ਅਤੇ P5 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੈ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੇ 22 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ, ਸ੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਗ੍ਰੇਡ- ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। II. ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਹ 1 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 15 ਮਾਰਚ, 1980 ਤੋਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਗਰੇਡ-1 ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਸੇਵਾ (ਆਰਟੀਕਲਸ-1) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 11 ਦਸੰਬਰ, 1986. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਡੀਆਈਜੀ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਅਤੇ ਆਈਜੀ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪਦਉੱਨਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੇ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਖੁਰਾਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ 1994 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 735 ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 1989 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਤੇ 1993 ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ (1989) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (1993) ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੱਕ ਰਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ | ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ.

(5) ਦੋਵਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਜੋ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਥਾਈ ਨੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਬੈਂਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ - ਓਏ ਨੰਬਰ 41/ਸੀਐਚ/94 ਰਾਹੀਂ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 27 ਮਈ, 1965 ਦੇ ਪਾਲਿਸੀ ਸਰਕੂਲਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਕੇ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਅਤੇ 7 ਮਈ, 1965 ਦੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਸਲੇਟ ਸਰਵਿਸ (ਆਰਟੀਕਲਸ-1) ਨਿਯਮ, 1979 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੋ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਵਿਭਾਗ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਪਦਉੱਨਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ. ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਲ.ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ। ਸਮਾਨ. ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2 ਜਨਵਰੀ 1987 ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੋਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤਿਕ 'ਏ' ਦੇ ਗਰੁੱਪ-2 ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ-ਇਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ A1 ਅਤੇ A2 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1994 ਦੇ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 18536 ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1994 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

(7) ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 2/2/85/ਆਈਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ.ਸੀ. ਕਟੋਚ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਟੀਸੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਐਸਡੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੇ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ 3 ਜੇ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਵਾਬੀ ਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 3 13 ਮਾਰਚ, 1986 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਐਲ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਰਾਜ ਸੇਵਾ (ਆਰਟੀਕਲਸ-1) ਰੂਲਜ਼, 1979 ਦੇ ਨਿਯਮ 6(1) (ਏ) (1979 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3 7 ਮਈ, 1985 ਤੋਂ ਡੀਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 13 ਮਾਰਚ, 1986 ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠਲੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਆਈਜੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ 26 ਜੂਨ, 1991 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਜੇਲ੍ਹਾਂ (ਪੰਜ ਸਾਲ) ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਫਾਈਲ ਨੰ. 2/71 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 91/ਆਈ.ਜੀ. ਦਫਤਰੀ ਨੋਟ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1986-87 ਅਤੇ 1987-88 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਸਨੂੰ "ਬਕਾਇਆ ਅਫਸਰ" ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 1990-91 ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਜੂਨ 1991 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕੇਸ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਨ: (i) ਉਸਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ 1 ਰਿਕਾਰਡ; (ii) ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ; (iii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ; (iv) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ; (v) ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਿਹ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗ੍ਰਿਹ) ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਰਸੋਨਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਫਾਈਲ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਲ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧੀਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਲਾਈ ਸੰਧੂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋ 'ਬਕਾਇਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 16 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 8 'ਚੰਗੀਆਂ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 2 'ਅੰਸਤ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ 2 'ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼' ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 1966 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਨੇ 2 'ਬਕਾਇਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 12 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 7 'ਚੰਗੀਆਂ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 6 'ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 3 'ਅੰਸਤ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 1992-93 ਅਤੇ 1993-94 ਦੇ. ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ ਐੱਸ

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ 10 'ਬਕਾਇਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 10 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 8 'ਚੰਗੀਆਂ' ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ 2 'ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼' ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਜੇ.ਐਸ. ਸੇਠੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, - ਮਿਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ / , 1962 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ। 1962 ਚਰਿੱਤਰ ਪੱਖੋਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤਕਨੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਯੋਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ (29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ, ਅਰਥਾਤ, ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ। ਸ੍ਰੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਜੀ.ਜੇ. ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਜ਼ੂਰ ਰਾਜ (1), ਜੇ.ਆਰ. ਰਘੁਪਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1753

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2), ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਏ.ਆਰ. ਦਰਸੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3), ਅਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਬਨਾਮ # ਸਲੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (4)। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਦਉੱਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਅਧੀਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1979 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਕੈਡਰਡ ਪੋਸਟ।

(10) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 16 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ 1962 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਟੈਚੂ - ਟੇਰੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1988 ਐਸਸੀ 1681

(3) 1988 (7) SLR 275.

(4) 1989 (4) SLR 403

(5) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1910।

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ। ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੋ - ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਸਗੋਂ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਭ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(11) ਵਿੱਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (6)। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਰਮਨਾ ਦਯਾਰਾਮ ਸੈਂਟੀ ਬਨਾਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (7) ਵਿੱਚ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ: -

" ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਰਦ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

(13) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵਿਟਾਰੇਲੀ ਬਨਾਮ ਸੀਟਨ (8) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਟਿਸ ਫਰੈਂਕਫਰਟਰ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:-

"ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ , ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

.....
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ. ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਠੀਕ ਇਸ ਲਈ. ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਲਵਾਰ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।"

(6) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 984.

(7) ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸਸੀ 1628

(8) 1959 (359) US 535.

(14) ਸ਼੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੀਜੇ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਮੈਸੂਰ ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੋਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ, ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਂਡਰਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸੰਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਆਰ ਰਘੁਪਤੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੰਡਲ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਲੰਘਣਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੁਲੈਕਟਰਾਂ ਲਈ ਮਹਿਜ਼ ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਡਲ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

(15) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਸੀਐਸ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ.

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

(16) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ 1979 ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ,

ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਕਾਡਰ ਪੋਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 1979 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜੇਲ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਦਉੱਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਾਡਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਕਾਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ/ਅਹੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(18) ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦੀ ਸੈਕਿੰਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਹੁਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਵਾਧਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਅਤੇ. ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ-ਕਮ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਜੇਲਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ 29/30 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1979 ਦੇ ਨਿਯਮ। ਦੂਜਾ,

ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਮਿਤੀ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜੀਵੰਤ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਬਜ਼ਰਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੰਮ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਰਗੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਮ.ਐਲ.ਸੰਧੂ 1993 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਮਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੀਕਰਨ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ"। ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਨਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਯਕੀਨਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਤੱਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਪੋਈਜ਼ੇਨਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਅਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ।

(19) ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਐਸਬੀਆਈ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਬਦਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ। 1993 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 4794 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਹਨ। 1994 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 735 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਨੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੱਕ ਰਸਮਾਂ ਰੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਝਾਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ

Mohinder Lai Sandhu v. Chief Secretary to Government 1] {
Punjab and others (G. S. Singhvi, J.)

ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ।, ਜਿਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ/ਉੱਤਮ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੁਕਰਮ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਮਾਲਾ ਇਲਜ਼ਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਈ. ਪੀ. ਰੋਯੱਪਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (9) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਵਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

(9) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 555।

ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਬੋਝ ਮਾਲਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਮਾਲਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ। ਅਧੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁੱਢਲੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਪਤ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

(20) ਪਿਛਲਾ ਲਾਸਟੂ ਗਰਾਊਂਡ ਨੇ ਐਸਬੀਆਈ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਧਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਟਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ 29/30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 9 ਤੋਂ 16 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 9 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾ ਮਹਾਜਨ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮਿਲਕਫੈੱਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 10-10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਆਈ/ ਬਖਸ਼ੀ 10 ਸਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਲਜ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 11 ਸਾਲ ਤੱਕ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ 13 ਸਾਲ ਤੱਕ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਿੰਚਾਈ (ਡਰੇਨੇਜ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਣ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੀਫ ਟਾਊਨ ਪਲੈਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਚੀਫ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਹੈ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ 10
(ਵੀ. ਐੱਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ.)

(21) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਮਨ ਲਾਈ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ 2,000 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ .

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਵੀ. ਐੱਸ. ਅਗਰਵਾਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1994 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 1C262.

11 ਅਕਤੂਬਰ, 1995

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227—ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ— ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਉਥੋਂ ਬਰੀ—ਮੁਅੱਤਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ—ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਚ, 1993 ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਾਰਾ 10 ਅਤੇ 11)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਨਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ।

ਐਸ. ਐਸ. ਨਿੱਝਰ, ਜੀ. ਐਸ. ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ. ਐਸ.

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ. ਐੱਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ੀਅਰ-ਕਮ-ਗੋਡਾਉਨ ਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਪਾਰਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ